

Cape Town

Kontraster i kulturer, arkitektur og befolkning.

2.-10. oktober 2018

Rejseteam

Mathilde Schjerning og Henriette Sofie Larsen /Byens Netværk
Jesper Strudsholm/ Talking Spaces
Teknisk rejsearrangør: Peter Grooss, Billetkontoret A/S

En stor tak for et godt samarbejde til:

Jesper Strudsholm fra Talking Spaces. Jesper er Cape Town-specialist, arkitekt og journalist og har bl.a. været Afrika-korrespondent for Politiken med base i Cape Town (1995-2010). Jesper er med på turen.

Peter Grooss, Billetkontoret A/S

Udover at Billetkontoret er vores tekniske rejsearrangør, har Peter Grooss bidraget med både kontakter og programindslag til turen. Peter er med på turen.

Den Danske Ambassade i Pretoria, Sydafrika – herunder Jabulane Walter Hadebe, Trade Officer, som har bidraget med kontakt til de myndighederne i Cape Town.

- og mange flere...

Indholdsfortegnelse

Velkommen til Cape Town _____	4
Check in & Take off _____	7
Hotel _____	8
Program _____	9
Personer og organisationer i Cape Town _____	27
Steder og bygninger i Cape Town _____	31
Til noter _____	36

Velkommen til Cape Town

Sydafrika er et land med store kontraster, hvor Afrika og Vesten på godt og ondt er smeltet sammen til en helt unik kultur. Cape Town er Sydafrikas næststørste by med cirka 3,7 millioner mennesker og ligger spektakulært flankeret af det majestætiske Taffelbjerg.

Cape Town har en stor historie og er blevet kåret som verdens smukkeste storby af flere medier. Vi glæder os til sammen med jer at dykke ned i Cape Towns historie og blive klogere på byens udvikling og dens kontrastfyldte kultur.

Cape Town – som bl.a. går under kølenavnet *The Mother City* - rummer en usædvanlig mangfoldighed: Afrika møder Europa, alverdens religioner lever side om side; skurbyer deler byråd med nogle af klodens mest spektakulære boligområder – og til byplanlæggernes store frustration insisterer de fleste på at bo på jorden, hvilket betyder, at byen spreder sig over et enormt område.

Der foregår i disse år massive opgraderinger på en række områder i byen, hvoraf mange har at gøre med oprydning efter det racedelte apartheidsamfund og dets bevidste forskelsbehandling. Derudover forsøger man at forbedre den kollektive trafik, nye bycentre bliver opført for at mindske transportbehovene og konferencefaciliteter og hoteller udbygges for at øge turismen, der er et af byens hovederhverv.

En historisk by

Cape Town blev grundlagt af hollænderen Jan van Riebeeck i 1652, som var udsendt for at finde et sted at dyrke friske grøntsager til de søfarende til Fjernøsten. Gennem århundreder har forsyningsstationen udviklet sig til en multikulturel storby fyldt med kontraster i kulturer, arkitektur og befolkning, og hvor historiens vingesus stadig kan mærkes.

Igennem de seneste fem årtier har Cape Towns byggemyndigheder især haft fokus på byfornyelse og restaurering. Byens centrum gennemgik i 1970'erne og 1980'erne en ganske brutal periode, hvor dele af den victorianske bymidte blev revet ned, og sammen med nyindvundet land langs havnen blev bebygget med ofte brutalistisk beten.

Med åbningen mod omverdenen efter apartheidstyrets fald i 1990-94 blev der fokus på bevaring og byfornyelse, der respekterede de historiske bygninger. Men samtidig er der i dag et stort behov for at øge densiteten i bestræbelserne på at sikre flere boliger og en by, der lever hele døgnet. Det hele foregår under en livlig offentlig debat, hvor tilhængere af bevaring og fornyelse ofte støder sammen – men også skaber overraskende løsninger.

En ærlig by

Cape Town er også en åben og ærlig by - åben over for mennesker uanset race, religiøs overbevisning og seksuel orientering - ærlig over for fortiden. Arrene efter det hvide, racistiske apartheidregime er tydelige, ikke mindst omkring det såkaldte Cape Flats-område, hvor mange farvede og sorte blev tvangsflyttet til under apartheid, og hvor de fortsat bor.

På trods af den store ulighed i befolkningen og en dystre historie, er Cape Town også en smuk by - det sørger bjerget, de gamle traditionsrige gader i centrum, den mangfoldige kultur, byens mange grønne parker, strande og ikke mindst den imponerende havnefront for.

Cape Towns vandkrise

Der er blevet skrevet meget om Cape Towns vandkrise i medierne. Selvom 'Day Zero' – det punkt, hvor myndighederne bliver tvunget til at lukke for vandet til indbyggerne, nu er udskudt på ubestemt tid, er der stadig overhængende risiko for, at Cape Town løber tør for drikkevand engang i fremtiden.

Tidligere på året var Cape Town i akut fare for at løbe tør for vand. Storbyen frygtede at ramme "Day Zero" i løbet af foråret 2018, og inden da måtte indbyggerne kun bruge 50 liter vand dagligt. På "dag nul" ville vandrationerne blive halveret. Heldigvis lykkedes det at undgå det frygtede scenarie.

Det er et ekstremt tiltag at lukke for vandet, og at det næsten kom dertil, skyldes mange ting - herunder også politiske fejlskøn ved ikke i tide at begynde at lede efter nye vandressourcer. Samtidig er Cape Towns vandkrise kommet uhyre brat. Så sent som i 2014 var byens vandreservoirer fyldt fuldkommen op. I 2015 fik bystyret ligefrem en hæderspris af den globale gruppe af klimavenlige byer, C40, for sin visionære politik med at spare på vandet. Men så kom tørken, der nu har varet i tre år og førte til den nuværende krise.

Nu er der igangsat nye vandboringer og man er ved at opføre nye afsaltningsanlæg i byen, som skal være med til at hjælpe millionbyen igennem de tørre perioder på året.

Som med de fleste andre klimaudviklinger kan man ikke direkte sige, at den katastrofale tørke i Cape Town skyldes klimaforandringer. Men det er sandsynligt! Beregninger viser, at Cape Town og omegn vil få mindre og mindre regn i fremtiden. Netop derfor mener flere eksperter, at krisen i Cape Town bør vække opsigt og føre til handling over hele kloden.

Kilde: Politiken.dk og Talking Spaces v/ Jesper Strudsholm

Vores tur

For at få så meget som muligt ud af vores besøg i Cape Town er det vigtigt, at vi holder os stramt til tidsplanen og til det program, som vi har udarbejdet i samarbejde med vores værter. Så husk at møde op til tiden!
Giv os besked, hvis du "checker ud" i løbet af programmet. Du kan sende en sms til Henriette (+45 2334 4601) eller Mathilde (+45 2345 0221).

Formålet med turen er

- Netværk med byggebranchen og lokale aktører i Cape Town til inspiration, gensidig forståelse og nye idéer. Udveksling af viden, idéer og en større forståelse for eksisterende udfordringer, når der bygges og byudvikles.
- Kendskab til byudvikling og arkitektur i Cape Town - både moderne og historisk.
- Netværk både nationalt og internationalt.

Check in & take off

Udrejse:

Tirsdag 2. oktober 2018

København-Dubai: kl.15:35-23:55 (lokal tid). Flynummer: EK152 Emirates
Rejsetid: 6 timer og 20 minutter.

Onsdag 3. oktober 2018

Dubai-Cape Town kl. 03:50-11:35 (lokal tid). Flynummer EK772 Emirates
Rejsetid: 9 timer og 45 minutter.

Kl. 13.30:

Vi anbefaler, at I checker ind senest kl. 13.30. Check-in foregår på egen hånd i Kastrup Lufthavn, terminal 2 (check ind åbner 3 timer før afgang). Det er ikke muligt at checke ind online. Vi er forhånds-seatede som gruppe, så I skal ikke ændre på jeres placering, men kun tjekke ind. Vil I gerne sidde ved siden af nogle bestemte, kan I efterfølgende bytte i maskinen.

Kl. 14.30:

Vi skal flyve fra gateområde C i Kastrup. Efter check-in og security samt paskontrol mødes vi i gaten i C-området kl. 14.30 senest.

Vi lander i Cape Town den 3/10 kl. 11.35.

Hjemrejse:

Tirsdag 9. oktober:

Cape Town-Dubai kl.18:05-05:30 (lokal tid) Flynummer: EK771 Emirates
(rejsetid: 9 timer og 25 minutter).

Onsdag 10. oktober:

Dubai-København kl. 08:20-13:15 (lokal tid) Flynummer: EK151 Emirates
(rejsetid: 6 timer og 55 minutter).

9. oktober:

Kl. 14.30: Bus fra hotel til lufthavn
Kl. 16.00: Check in Cape Town
Kl. 18.05: Afgang mod Dubai

10. oktober:

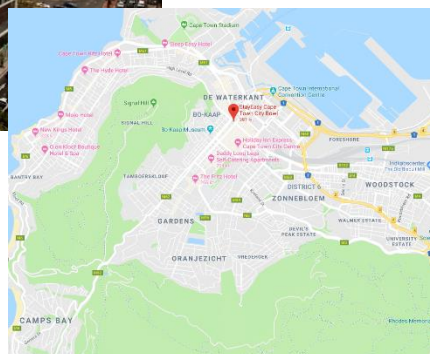
Kl. 05.30: Ankomst Dubai
Kl. 08.20: Afgang mod København
Kl. 13.15: Ankomst København

Hotel

Vi skal bo på **Stay Easy Cape Town City Bowl**

Adresse:
Stay Easy Cape Town City Bowl
54 Bree Street
Cape Town City Centre, 8000
Telephone: +27 21 492 9988

Hotellet ligger på den pulserende Bree Street, som vrimer medbarer og restauranter.

Long Street, som også er en livlig gade, ligger kun 200m væk, Waterfront er 2 km væk og det charmerende Bo-Kaap kvarter ligger ligeledes i gåafstand fra hotellet.

Der er adgang til skybaren på nabohotellet Sun Square.

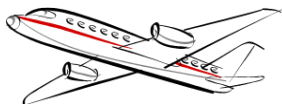
Alle værelser har eget bad/toilet og er udstyret med air conditioning, gratis WiFi og skrivebord.

Morgenmaden indtages i hotellets morgenmadsrestaurant på 1. sal.

PROGRAM

Tirsdag 2. oktober

- 13.30 **Check-in på egen hånd i Kastrup Lufthavn, Terminal 2**
Vi er forhånds-seatede som gruppe, så I skal ikke ændre på jeres placering, men kun tjekke ind. Vil I gerne sidde ved siden af nogle bestemte, kan I efterfølgende bytte i maskinen.
- 14.30 Vi skal flyve fra gateområde C i Kastrup. Efter check-in og security samt paskontrol **mødes vi i gaten i C-området**, hvor program og profil udleveres.
- 15.35 **Afgang fra København mod Dubai med fly EK152 Emirates**
Rejsetid: 6 timer og 20 minutter.
- 23.55 **Ankomst til Dubai**

Onsdag 3. oktober

- 03.55 **Afgang fra Dubai mod Cape Town med fly EK772 Emirates**
Rejsetid: 9 timer og 45 minutter.
- 11.35 **Ankomst til Cape Town International Airport**

- fortsættes næste side...

Onsdag 3. oktober

Dagens overskrifter

- Ankomst
- Hotel check in
- Table Mountain eller Signal Hill
- Laurine Platzky
- Middag på Gold Restaurant

11.35 **Ankomst til Cape Town International Airport**

Vi går gennem paskontrol og henter bagage

12.30 Bus til vores hotel: Stay Easy Cape Town City Bowl (ca. 30 min kørsel fra lufthavnen)

13.00 Ankomst til Stay Easy Cape Town City Bowl Vi stiller vores bagage i receptionen og går direkte videre til restaurant "Village Idiot" hvor vi skal spise frokost (5-10 min gang).

Vi kan måske nå forbi værelserne lige efter frokost, hvis de er klar.

13.30 **Frokost på Village Idiot**

Adresse: 32 Loop Street, Cape Town, City Bowl
Cape Town, 8005

Hvis der er tid efter frokost, kan vi nå forbi vores værelser.
OBS! Vær opmærksom på at vi ikke kommer tilbage til hotellet før efter middagen i aften.

(Onsdag 3. oktober)

- 15.45 Vi mødes foran hotellet.
Bus til Table Mountain Cableway (30 min)
(I tilfælde af dårligt vejr tager vi i stedet til Signal Hill.)
- 16.15 **Tur med kabelbanen til Table Mountain**
Sammen med Laurine Platzky, tidligere Deputy Director General,
Western Cape Government (1999-2017)

Nyd det imponerende syn over Cape Town.
Undervejs på turen byder Laurine Platzky os velkommen til Cape
Town og introducerer os til byen.

Læs mere om Table Mountain på side 32 og Laurine Platzky på side 28

- 17.45 Med kabelbanen ned fra Table Mountain
- 18.00 Bus videre til Gold Restaurant (ca. 20 min.)
- 18.30 **Middag på Gold Restaurant**
15 Bennett Street, Green Point, 8005, Cape Town

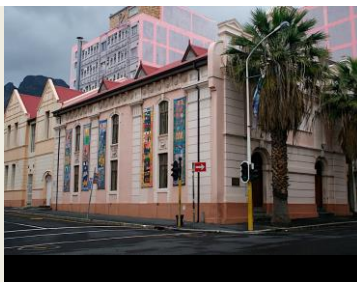

22.00 (ca.) I finder selv hjem til hotellet med en taxa.

Tak for i dag.

Dagens overskrifter

- Byvandring i Cape Town og District Six
- Møde med Cape Towns myndigheder
- Cape Towns vandkrise
- Middag på HQ Restaurant

Morgenmad på hotellet (muligt fra kl. 06.30)

07.30 Vi mødes til morgenbriefing på hotellet (i lokalet "Breakfast overflow room" på 1. sal i forlængelse af morgenmads-restauranten).

Her bliver vi introduceret til formiddagens to spor:

1) Urban fornyelse ved arkitekt John Wilson-Harris. Han vil give en generel introduktion til de seneste udviklinger i Cape Towns centrum med særligt fokus på bestræbelserne på at bygge nyt i det gamle.

2) District Six ved Joe Schaffers. Han vil introducere historien om rydningen af et helt boligkvarter under apartheid i 1970erne og de langsigtede konsekvenser af at nedbryde sociale strukturer ved at placere folk i nye ghettoer fjernt fra hinanden. *Læs mere om District Six på side 32.*

Læs mere om John Wilson-Harris og Joe Schaffer på side 28

09.00 **Byvandring med Jesper Strudsholm**

Vi skal bl.a. se:

The District Six Museum, oprettet til minde om apartheidstyrets rydning af Cape Towns svar på SoHo.

Et historisk varehus over for hotellet, som John Wilson-Harris' tegnestue er ved at forsyne med en overbygning af kontorer.

Læs mere om Martin Melck Warehouse Redevelopment side 32

Martin Melck Warehouse Redevelopment

(Torsdag 4. oktober)

- 10.30 **Besøg hos Jakupa Architects**, hvor arkitekt Gabs Pather vil fortælle om genopbygningen af District Six – efterfulgt af besøg ved et af de nye boligkomplekser.
Læs mere om Pragasen (Gabs) Pather på side 28.
- 12.15 Vi går mod RocoMamas, hvor vi skal spise frokost (15. min gang)
- 12.30 **Frokost på RocoMamas**
Adresse: RocoMamas at The Harrington, 29 Buitenkant Street
Cnr Barrack Street, Cape Town 8001
- 13.30 Vi går mod Civic Centre Cape Town (ca. 25 min. gang)
Adresse: 12 Hertzog Blvd, Foreshore, Cape Town, 8001
- 14.00 **Møde med Cape Towns myndigheder.**
Mødets fokus: *"An open discussion regarding Cape Town's urban planning, as well as introductions by the various attendees as to their work in infrastructure, utilities, trade & investment, & water."*

Vi skal mødes med følgende personer, som hver især vil introducere os til deres område, hvorefter vi får mulighed for at stille spørgsmål:

- Gershwin Fortune (Acting Commissioner, Transport and Urban Development Authority (TDA))
- Lance Greyling (Director: Enterprise & Investment)
- Tim Hadingham (Manager: Investment Facilitation)
- Peter Ahmad (Manager: City Growth Management)
- Marina Reyskens (International Relations)

Læs mere om (nogen af) dem på side 29.

**CITY OF CAPE TOWN
ISIXEKO SASEKAPA
STAD KAAPSTAD**

Making progress possible. Together.

(Torsdag 4. oktober)

- 17.00 Vi går hjem til hotellet (ca. 25 min gang)
- 17.30 Pause
- 18.15 Vi mødes i hotellets lobby og går sammen mod restaurant HQ Cape Town (10 min. gang)
Adresse: 100 Shortmarket St, Cape Town, South Africa, 8001.
- 18.30 **Middag på Restaurant HQ**

- 21.00(ca.) **Oplev byen på egen hånd.** Denne aften har gallerier, butikker og barer omkring vores hotel og restaurant HQ åbent. Gå en tur og nyd stemningen...

"First Thursdays is a public event and free to attend. Art galleries and cultural events around Cape Town's central city stay open until 9pm or later on the first Thursday of every month, allowing anyone to explore the city on foot and experience the cultural wealth this city has to offer."

Tak for i dag.

Dagens overskrifter

- Temadag om byplanlægning og bedre boliger
- Besøg i Hout Bay og Langa
- Repræsentanter for Cape Towns enorme spændvidde af sociale grupper
- N2 Gateway Housing Project Middag på The Crypt og Jazz!

Morgenmad på hotellet (muligt fra kl. 06.30)

07.45 Vi mødes til morgenbriefing på hotellet (i lokalet på 1. sal i forlængelse af morgenmads-restauranten), hvor Laurine Platzky fortæller om formiddagens program

08.30 Afgang med bus fra vores hotel.

Temadag om byplanlægning og bedre boliger

09.00 Besøg i Hout Bay, et mikrokosmos af Sydafrika og et af de få steder, hvor det sorte fattige flertal, den overvejende hvide middel- og overklasse og en fiskerbefolkning fra mindretallet af farvede bor side om side. Efter besøg i deres respektive boligområder mødes vi i den lokale skurbys forsamlingshus med repræsentanter for de tre grupper, der vil fortælle hver deres historie om udfordringer og muligheder i forsøget på at skabe et bedre liv for alle.

Læs mere om nogen af repræsentanterne fra de tre grupper på side 30.

12.00 Bus videre til Langa Township

(Fredag 5. oktober)

- 12.30 Rundtur i Langa Township med Nikki Jinka, arkitekt og adm. direktør i Indigo Kulani Group (IKG), Cape Town Office.

Læs mere om Langa på side 33.

- 13.30 **Frokost i Restaurant Lelapa i Langa Township.**

Lelapa betyder "hjemmet".

Adresse: 49 Harlem Ave, Langa, Cape Town 7456

- 14.15 Bus videre til N2 Gateway Housing Project

- 14.30 **Besøg i N2 Gateway Housing Project** sammen med Nikki Jinka, arkitekt og adm. direktør i Indigo Kulani Group (IKG), Cape Town Office, som vil introducere os til boligprojektet og generelt til konceptet RDP Housing (RDP = Reconstruction and Development Programme).

Læs mere om N2 Gateway Housing Project på side 33 og Nikki Jinka på side 30.

- 16.00 Bus hjem til hotellet

(Fredag 5. oktober)

- 17.00 Pause
- 19.00 Vi mødes i hotellets lobby og går sammen til The Crypt Jazz Restaurant (ca. 15 min. gang)
Adresse: 1 Wale Street, c/o Wale and Adderley Streets (St George's Cathedral), Cape Town
- 19.30 **Middag og jazz på The Crypt**

Om The Crypt: Cape Town er kendt for sin vuggende jazz, der ofte er tilsat townshippens smukke mbaqanga-rytmer. Der er flere jazzklubber i byen. En af de bedste ligger i krypten under St. George's Cathedral, hvor der foruden en enkel middag bydes på lokale og/eller internationale jazzkoryfæer. Det er ikke et sted, hvor der lyttes i andægtig stilhed. Snakken går uafbrudt, og det er nemt at komme i snak med lokale capetonianere ved de store borde. (*Politikens rejsetillæg 24. september 2017*)

Ca. 22.00 Vi går hjem til hotellet (ca. 10 min. gang)

Tak for i dag.

Lørdag 6. oktober

Dagens overskrifter

- The V&A Waterfront
- Zeitz MOCAA
- The Watershed
- Cape Town Stadium
- Middag på Bilboa Restaurant

Morgenmad på hotellet (muligt fra kl. 06.30)

08.00 Vi mødes til morgenbriefing på hotellet (i lokalet på 1. sal i forlængelse af morgenmads-restauranten).

08.30 **Vi går mod The V&A Waterfront** og går igennem området, hvor Jesper vil fortælle om det populære forsøg på at skabe et mekka for shopping, kultur og forlystelser midt i en arbejdende havn. *Læs mere om The Waterfront på side 34.*

09.30 **Besøg i Zeitz Museum of Contemporary Art Africa (Zeitz MOCAA)**
Adresse: V&A Waterfront, Silo District, S Arm Rd, Waterfront, Cape Town, 8001.

Zeitz MOCAA er en ombygning af en gammel kornsilo, designet af britiske Thomas Heatherwick, som lokalt var repræsenteret af VDMMA (Van der Merwe Miszewski Architects). De vil vise os den imponerende bygning. *Læs mere om Zeits MOCAA på side 34 samt om Macio Miszewski fra VDMMA på side 30.*

(Lørdag 6. oktober)

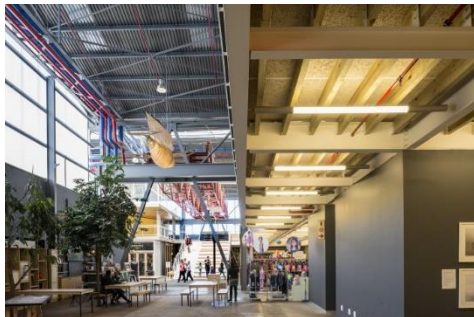
11.30 Vi går mod The V&A Food Market
 Adresse: Old Power Station, Building 19, Dock Road, Pier Head, V&A Waterfront

11.45 **Frokost på egen hånd i The V&A Food Market**

12.45 Vi går mod The Watershed
 Adresse: V & A Waterfront, 17 Dock Rd, V & A Waterfront, Cape Town, 8002.

13.00 **Besøg i The Watershed.** Her mødes vi med Heinrich Wolff, fra Wolff Architects - arkitekten bag den multifunktionelle bygning med blandt andet et marked for kunsthåndværk, undervisningslokaler og kontormiljøer. Wolff har også medvirket til en større visionsplan for hele The Waterfront, baseret på internationale studier af blandt andet København.

Læs mere om Heinrich Wolff på side 31 og The Watershed på side 35.

(Lørdag 6. oktober)

15.00 Vi går mod Cape Town Stadion

15.30 **Rundvisning i Cape Town Stadion**

Med fokus på både bygningen og fodbold-VMs rolle i forsøgene på at forbedre Cape Towns infrastruktur.
Sammen med Laurine Platzky.

Læs mere om Cape Town Stadium på side 35.

17.30 Vi går hjem til hotellet

18.00 **Pause på hotellet**

19.00 Vi mødes i hotellets lobby. Bus til Bilboa Restaurant

Adresse: Shop 120, First Floor, The Promenade,
Victoria Bay, Camps Bay (ca. 20 min kørsel)

19.30 **Middag på Bilboa Restaurant**

22.00 Bus tilbage til hotellet.

Tak for i dag.

Søndag 7. oktober

Dagens overskrifter

- Cykeltur i Franschhoek Valley med besøg på vingårde
- Besøg på Backsberg
- Aften og middag på egen hånd

Morgenmad på hotellet (muligt fra kl. 06.30)

08.30 Vi mødes til morgenbriefing på hotellet (i lokalet på 1. sal i forlængelse af morgenmads-restauranten).

En dag i det Sydafrikanske vinland cykeltur i Franschhoek Valley.

09.00 Afgang fra hotel med bus – husk praktisk tøj og evt. rygsæk.

10.00 Ankomst til Franschhoek-området og udlevering af cykler og fordeling i to grupper.

Cykelturen starter med et stop ved Franschhoek Monument for at høre lidt om byens historie og området generelt. Herefter cykler vi videre ud i vinlandet. Undervejs gør vi holdt ved tre vingårde: **La Bri**, **La Bourgogne** og **Grande Provence**.

Læs mere om Franschhoek Valley på side 35.

13.00 Vi ankommer til sidste stop på cykelturen: Grande Provence, hvor vi også skal spise frokost.

14.30 Vi afleverer cykler og kører vider med bus til Backsberg.

(Søndag 7. oktober)

15.00 **Besøg på Backsberg – vin-og chokoladesmagning.**

Her møder vi ejeren, Michael Back, som er pioner i social oprydning i vinlandet og miljøvenlig vindyrkning.

Læs mere om Michael Back på side 31.

16.30 Bus retur til hotellet.

17:30 Tilbage på hotellet.

Herfra er der tid på egen hånd resten af aften.

Vi spiser middag på egen hånd/ i mindre grupper. Benyt chancen til at besøge nogle af de steder, hvor vi ikke kan komme i samlet flok.

Se anbefalinger til restauranter på næste side....

(Søndag 7. oktober)

Aften og middag på egen hånd - anbefalinger til restauranter:

Centrum:

La Parada Bree Street – Tapas style – lige rundt om hjørnet. God atmosfære, lokalt og hyggeligt sted. 107 Bree St, Cape Town City Centre, Cape Town, 8001.

Kloof Street House: Farverigt gammelt hus i en have med mulighed for at sidde ude – lige så spraglet spisekort. Et relativt nyt og meget populært sted – så bestil bord. 30 Kloof Street, 021 423 4413

Burger & Lobster – Burger og hummer sted som ligger i magelig gåafstand fra hotellet. 105 Bree St, Cape Town City Centre, Cape Town, 8001.

Nelsons Eye Gardens – Hvis du er til kød, er det her du skal gå eller rettere køre. 9 Hof St, Gardens, Cape Town, 7570.

Nonna Lina Gardens – hvis du savner det Italienske køkken går du ikke galt her, hvor de laver gode ukompliceret retter fra det Italiensk køkken inkl. pasta og pizza. 64 Orange St, Gardens, Cape Town, 8001.

The Waterfront:

Willoughby's: I Victoria Wharf/The Water Front, stueetagen. Byens bedste (og dyreste – men billigt til danske standarder) sushi restaurant med alle de traditionelle og en række specielle sushi. Min favorit hedder 4x4. Der er ofte lidt kø for at få et bord.

Harbour House: Glimrende fiskerestaurant på kajkanten med udsigt over den arbejdende havn – sid ovenpå, hvis vejret tillader det. V & A Waterfront, Quay Four, V & A Waterfront, Cape Town, 8001.

Den Anker: Belgisk restaurant med fremragende mad. Tæt på kanalen der adskiller hovedparten af The Waterfront fra det røde klokketårn. Pierhead, V & A Waterfront, Cape Town, 8001.

Camps Bay:

The Codfather: Strålende fiskerestaurant hvor man i en stor køledisk selv udpeger hvad den blandede fiske- og skaldyrstallerken skal bestå af. 37 Camps Bay Drive, 021 438 0782

Derudover er der også mange andre gode muligheder i Camps Bay – ligger godt 15 min. kørsel fra vores hotel.

Mandag 8. oktober

Dagens overskrifter

- Temadag om grøn omstilling i Sydafrika
- Besøg i Atlantis, Green Technology Hub i Western Cape
- Møde med GreenCape
- Besøg på en vindmøllefarm.

Morgenmad på hotellet (muligt fra kl. 06.30)

07.45 Vi mødes til morgenbriefing på hotellet (i lokalet på 1. sal i forlængelse af morgenmads-restauranten).

Dagens mål er Atlantis, et industriområde med tilhørende soveby, der under apartheid blev skabt til at huse en del af Cape Towns farvede mindretal. I dag er det et økonomisk udviklingsområde med fokus på grøn omstilling, der blandt andet huser en fabrik for vindmølleårer

08.00 Afgang fra hotel med bus mod Atlantis

09.00 **Ankomst til Atlantis Green Technology Industrial Park**
Cnr Neil Hare Road and John Dreyer Street
Atlantis Industrial, 7350, South Africa.

Møde med GreenCape – om organisationen der arbejder med at fremme grøn omstilling i Sydafrika.

Briefinger om de overordnede mål for Atlantis og om Sydafrikas grønne omstilling, der blandt andet har gjort vindkraft til en økonomisk bæredygtig industri.

Læs mere om Atlantis på side 36 og GreenCape på side 31.

(Mandag 8. oktober)

- 11.30 **Afgang mod Hopefield oppe ad vestkysten hvor vi efter frokost (arrangeret af GreenCape) på en lokal restaurant besøger en vindmøllefarm.**
- 15.30 Hjemrejse mod hotellet, hvor vi ankommer ved 17-tiden.
- 17.00 **Pause**
- 19.00 Bus til Restaurant The Stack
- 19.30 **"Bye Bye Cape Town" middag på The Stack**

"Part private-members' club and part public brasserie and bar, The Stack in Gardens pokes fun at the stuffy gentlemen's clubs of yore where cigar-smoking, social-climbing corporate types used to congregate. Housed in the iconic Leinster Hall in Gardens that simply drips with character and history, it's the go-to spot for the city's creatives, who congregate on the deep verandah – or in the ritzy bar – to exchange ideas and shoot the breeze." Kilde: The 20 Must-Visit Restaurants in Cape Town 2018, The Inside Guide, Cape Town.

- 22.30 Bus tilbage til hotellet
- Tak for i dag

Tirsdag 9. oktober

Dagens overskrifter

- Tid på egen hånd inkl. frokost. Robben Island (tur bestilt hjemmefra)
- Hjemrejse

Morgenmad på hotellet (muligt fra kl. 06.30)

Denne dag er der ikke noget program indtil vi mødes ved hotellet og tager ud til lufthavnen kl. 14.30.

Husk at checke ud af dit værelse senest kl. 11.00. Vi har mulighed for at stille vores bagage i receptionen, indtil vi skal i lufthavnen.

For de af jer, som skal med til Robben Island: I skal være ved færgen kl. 9.00. Nærmere info følger. (Turen er kun for de af jer, som på forhånd har booket plads hjemmefra). Ansvarlig for turen: Peter Grooss.

Ellers er der tid til at udforske Cape Town på egen hånd, spise frokost i ro og mag, købe souvenirs etc.

Spørg gerne Peter og Jesper til råds ang. spændende steder at besøge.

14.30 **Vi mødes på hotellet – vær her til tiden!**

14.45 **Bus transfer til lufthavnen**

16.00 **Check in Cape Town International Airport**

18.05 **Afgang mod Dubai. Flynummer: EK771 Emirates**
(rejsetid: 9 timer og 25 minutter).

Onsdag 10. oktober

05.30 **Ankomst til Dubai**

08.20 **Afgang mod København. Flynummer: EK151 Emirates**
(rejsetid: 6 timer og 55 minutter).

13.15 **Ankomst i København**

Tak for en god tur!

Personer og organisationer i Cape Town

Præsentation af de personer og organisationer vi møder under vores besøg i Cape Town:

Laurine Platzky: Tidligere vicegeneraldirektør for Western Cape Provinsen med ansvar for blandt andet sociale udviklingsprojekter og provinsens internationale relationer – herunder værtsskabet for fodbold-VM. I dag gæsteforelæser i blandt andet udviklingsstudier ved flere universiteter i Cape Town.

John Wilson-Harris: Arkitekt, født i Zimbabwe, men emigrerede til Sydafrika i 1981, hvor han tog sin arkitektuddannelse på University of Cape Town. Arbejder på tegnestuen hos Gawie Fagan, grand old man i Cape Towns restaureringsarkitektur, der er specialiseret i udvikling af byens bevaringsværdige miljøer og bygninger.

Joe Schaffers: Tidligere sundhedsinspektør i Cape Towns townships gennem 35 år, i dag frivillig i The District Six Museum, hvor han til turister og skolebørn kæder historien om sin egen families tvangsforflyttelse fra det senere ryddede område sammen med sine oplevelser af langtidseffekterne af apartheidens samfundets overgreb på 60.000 mennesker

Pragasen (Gabs) Pather: Arkitekt og partner i firmaet Jakupa Architects, der specialiserer sig i byudvikling af Cape Town med et særligt fokus på diversitet og bæredygtighed – både social og miljømæssig. Var derfor et naturligt valg som en af kræfterne bag forsøgene på at opbygge et nyt District Six.

(Personer og organisationer i Cape Town)

Fra City of Cape Town skal vi mødes med:

- **Gershwin Fortune**, Acting Commissioner, Transport and Urban Development Authority (TDA). Fortune has 19 years of relevant work experience, predominantly in local government. He has been involved in TDA's MyCiTi BRT system since 2008 and has provided technical system planning leadership and guidance towards the successful roll-out of the MyCiTi BRT project. He has also worked as an urban transport specialist for the World Bank.

- **Lance Greyling**, Director: Enterprise & Investment
Lance Greyling graduated from the University of Cape Town in 1996 with an Honours in African Studies majoring in politics and economics. During the past twenty years he has held positions in the private sector, civil society and the national government sphere.

In March 2015 Lance Greyling left the world of Parliament to take up the position of Director of Trade and Investment in the Mayor's Office at the City of Cape Town. After the local government elections in August 2016 he became the Director of the newly formed Enterprise and Investment Department in the Directorate of the Mayor, City of Cape Town.

- **Tim Hadingham**, Investment Facilitation
Manager of Economic Research at the Department of Trade and Investment at the City of Cape Town

- **Peter Ahmad**, Manager: Metropolitan Spatial Planning at City of Cape Town.
- **Marina Reyskens**, International Relations, Office of the Executive Mayor.

(Personer og organisationer i Cape Town)

Jan Lewis: Formand for Hangberg Peace and Mediation Forum, der i Hout Bay syd for Cape Town arbejder for at mindske spændinger mellem det farvede fiskersamfund og grundejerforeningen i området.

Roberto Quintas: Medlem af Cape Towns byråd, valgt i Hout Bay for Den Demokratiske Alliance, der styrer både Cape Town og Western Cape Province. Har været dybt involveret i at løse de mange spændinger mellem de forskellige befolkningsgrupper og boligområder i Hout Bay.

Nikki Jinka

Arkitekt og adm. Managing Director i Indigo Kulani Group (IKG), Cape Town Office. Involveret i projekter vedr. RDP Housing (RDP = Reconstruction and Development Programme).

Nikkis oplæg til vores møde med ham:

"Today, more than 20 years after democracy, Cape Town still is struggling to undo the legacy of Apartheid that is expressed in the town planning and its build form. Communities of unjust privilege are still huddled around centres of economic opportunity, while the previously disadvantaged have to commute far and wide from the periphery, where they have been located. It is important to consider the current housing crisis relative to a much deeper-rooted socio-economic context that dates back several decades. When considering the country's history of oppression layered by the geographical challenges Cape Town faces (i.e. constraints because of the ocean and the mountain), local authorities have had to embark on several social housing projects, one of which is the N2 Gateway Project. The presentation planned for the day would only just touch on this project, but rather address social housing at a much broader scale."

Macio Miszewski: Arkitekt og partner i firmaet VDMMA (Van der Merwe Miszewski Architects). Uddannet fra University of Cape Town hvor han mødte sin kone og tidligere partner i VDMMA, Anya van der Merwe, med hvem han blandt andet arbejdede to år i London for Ove Arup. Dybt involveret i The Silo District på The Waterfront og lokal partner for den britiske designer Thomas Heatherwick bag Zeitz MOCAA-museet.

(Personer og organisationer i Cape Town)

Heinrich Wolff: Arkitekt og gæstelærer på University of Cape Towns arkitektskole med en række innovative projekter bag sig – herunder The Watershed på The Waterfront. Har besøgt Danmark flere gange, blandt andet for at bidrage med en installation til Louisianas store Afrika-udstilling i 2015 og studere Københavns havnefront.

Michael Back: Ejer af vingården Backsberg, en pioner i social omstilling i vinlandet, der blandt andet var blandt de første til at sikre sine arbejdere ejerskab til deres egne boliger. Fokuserer i dag på miljø og har blandt andet gjort sin vingård CO2 neutral.

GreenCape: NGO, der arbejder for en grøn udvikling i Cape Town og Western Cape Province. Højt respekteret rådgiver for blandt andre erhvervslivet og lokale myndigheder, der blandt andet er involveret i udviklingen af Atlantis Greentech Special Economic Zone.

Steder og bygninger

Kort beskrivelse af steder, bygninger og projekter mm., som vi besøger undervejs på turen (både engelske og danske tekster):

Table Mountain

Du kan næsten ikke sige Cape Town uden også at sige Table Mountain. Taffelbjerget, som det hedder på dansk, danner baggrund for storbyen og indgår ligeledes i Cape Towns flag, og fungerer nærmest som en beskyttende væg mellem byen og resten af kontinentet. Bjerget er et af de mest besøgte turistmål i Cape Town og i Sydafrika i det hele taget. Fra toppen af bjerget er der en fantastiske udsigt over byen. Table Mountain er udnævnt som et af verdens syv naturvidundere pga. dets helt unikke planteliv.

District Six

Et boligkvarter i Cape Town, som blev ryddet under apartheid. I 1966 blev kvarteret erklæret for hvidt område, og i 1968 startede eksproprieringen – i 1982 var hele området ryddet. Her kan man i dag besøge The District Six Museum, oprettet til minde om apartheidstyrets rydning af Cape Towns svar på SoHo. Plancher, fotos og gamle avisudklip fortæller dels om livet før apartheid, og dels hvordan 1.700-1.900 familier eller mere end

60.000 indbyggere blev tvunget ud af området.

Martin Melck Warehouse Project

Martin Melck House is a historic warehouse in one of the most significant heritage blocks that survive in the City Centre of Cape Town – and which includes the historic 18th-century Lutheran Church complex in Strand Street. The Warehouse is now undergoing a modern - and

for some a rather controversial - development.

(Steder og bygninger)

Hout Bay

Området Hout Bay er et mikrokosmos af Sydafrika og et af de få steder, hvor det sorte fattige flertal, den overvejende hvide middel- og overklasse og en fiskerbefolkning fra mindretallet af farvede bor side om side.

Langa

Langa er Cape Towns ældste township, etableret i 1923. I lighed med de nærliggende townships Gugulethu og Khayelitsha, er Langa et af de mange områder, der blev fastlagt forud for apartheidstyret, udpeget til sorte afrikanere. Navnet Langa betyder "sol" på Xhosa sprog, men navnet på township'en stammer faktisk fra navnet Langelibalele - en berømt

høvding som blev fængslet på Robben Island for oprør mod regeringen.

N2 Gateway Housing Project

The N2 Gateway project involves the development of fully subsidised rental and affordable bonded homes in sustainable settlements along the N2 highway in the Western Cape. A national government-led priority, the N2 Gateway is intended to address historic and endemic problems associated with rapid urbanisation, poverty and homelessness in the

area. The N2 Gateway is a highly controversial project and its detractors claim that the N2 Gateway is a beautification project for the 2010 FIFA World Cup.

The Waterfront

facilities.

The Victoria and Alfred Waterfront is one of Africa's most visited destinations and attracts 24 million people every year. This 123-hectare mixed-use development, which caters to both local and international visitors, has everything on offer from residential to commercial property, which includes hotels, retail districts, and extensive dining, leisure and entertainment

Zeitz Museum of Contemporary Art Africa (Zeitz MOCAA)

Zeitz MOCAA er en ombygning af en gammel kornsilo, designet af britiske Thomas Heatherwick (som bl.a. også har stået bag Storbritanniens prisvindende pavillion "Seed Cathedral" ved Shanghai Expo i 2010), som lokalt var repræsenteret af VDMMA (Van der Merwe Miszewski Architects).

I mange år stod Cape Towns største kornsilo forladt og forsømt hen på havnefronten. Den kæmpe silo kan ses fra det meste af Cape Town med sine 57 meter i højden. Som de fleste andre siloer verden over mistede den sin funktion i starten af 00'erne.

I stedet for at rive den kæmpe bygning ned, fik lokale ildsjæle den idé, at indrette et moderne kunstmuseum i siloen. Som det første tog de kontakt til den tyske milliardær og filantrop Jochen Zeitz, som ejer verdens største private samling af moderne afrikansk kunst. Zeitz blev overbevist og sagde ja til at udlåne sin samling på livstid til museet. Oveni smed han også en stor portion penge, så projektet kunne blive realiseret.

Umiddelbart var siloen i Cape Town slet ikke egnet til ret meget andet end at opbevare korn og majs. Bygningen er i sin oprindelige form nemlig opført med 42 høje cylindre. For at skabe plads inde i siloen er toppen og bunden af de 42 cylindre skåret af og 'indmaden' er blevet fjernet. Resultatet er et imponerende katedral-lignende rum i hjertet af siloen, og Rummet med det rå beton og lysindfald er nu et kunstværk i sig selv.

(Steder og bygninger)

The Watershed

En multifunktionel bygning med blandt andet et marked for kunsthåndværk, undervisningslokaler og kontormiljøer. I stueetagen er der et indendørs marked med sydafrikansk kunsthåndværk og mode, og på etagen over ligger seminarlokaler og et kreativt kontorfællesskab. Watershed er designet af Wolff Architects.

Cape Town Stadium

Stadionet blev bygget op til VM i fodbold 2010, som Sydafrika var vært for. Multi-arenaen kan også bruges til store koncerter. Stadionet har plads til 70.000 tilskuere. Cape Town Stadium bliver også kaldet for "The White Elephant". En hvid elefant er et idiom for en værdifuld ejendom, hvor ejeren enten ikke kan skille sig af med den

eller at dens omkostninger er helt ude af proportioner i forhold til dens anvendelighed og værdi.

Franschhoek Valley

Franschhoek Valley is a broad vineyard-lined valley in the south-east corner of Paarl, in South Africa's Western Cape. This small valley is home to some of South Africa's most famous wine estates and has been producing wine since the 17th Century. In 1688 French Huguenot refugees began populating the valley establishing farms and businesses bringing with

them their experience in agriculture. The name of the area soon changed to le Coin Français ("the French Corner"), and later to Franschhoek (Dutch for "French Corner"), with many of the settlers naming their new farms after the areas in France from which they came. This heritage is shown today by the Huguenot Monument which stands at the end of the town.

(Steder og bygninger)

Atlantis:

Atlantis ligger 40 kilometer nord for Cape Town og er et industriområde med tilhørende soveby, der under apartheid blev skabt til at huse en del af Cape Towns farvede mindretal. Navnet var typisk for apartheidstyrets tendens til at camouflere sine eksperimenter inden for raceadskillelse med sukkersøde ord.

I dag er Atlantis et såkaldt "green tech hub" - et økonomisk udviklingsområde med fokus på grøn omstilling, der blandt andet huser en fabrik for vindmølleårne.

Noter

